

AI v (závěrečných) pracích: informace pro studenty a vedoucí prací

Obsah

Základní zásady k využití AI:	2
Kdy uvádět využití nástrojů AI?.....	3
Jaké nástroje není nutné v práci uvádět:	3
Nástroj s AI je v práci potřeba uvést v následujících situacích:.....	3
Jak uvádět využití nástrojů AI?	4
1) Popis využití nástrojů AI v metodologické části práce	4
2) Prohlášení v poznámce pod čarou	4
3) Konverzace v přílohách práce	4
Citace nástrojů AI	5

Základní zásady k využití AI:

1. Jakékoliv nekritické přímé přebírání části textu, který nevytvoří sám autor, je neetické, porušuje akademické standardy a je principiálně stejné jako tzv. ghostwriting.
2. AI by mělo být využíváno jako nástroj, který má autorům pomoci, přebírání jejich výstupů nesmí nahrazovat vlastní kreativní a tvůrčí činnost autora.
3. Části prací, při kterých bylo využito AI, musí být jasně popsány a použití toho nástroje přiznáno. V opačném případě se bude jednat o plagiátorství.
4. Autor přebírá veškerou zodpovědnost za text a data, které AI vytvoří. Je potřeba si uvědomit, že využitím AI autor souhlasí s podmínkami poskytovatelů, včetně práce s citlivými údaji.
5. Vyučující/vedoucí práce by měl akceptaci využití nástrojů AI v seminárních a závěrečných pracích jasně definovat před zahájením kurzu/práce

Podrobněji viz.

Zásady: <https://mendelu.cz/wp-content/uploads/2023/05/Zasady-vyuzivani-AI-na-MENDELU-cz.pdf>

Stanovisko Mendelovy univerzity: <https://mendelu.cz/wp-content/uploads/2023/05/Stanovisko-k-vyuzivani-AI-na-MENDELU-cz.pdf>

Kdy uvádět využití nástrojů AI?

Nástrojů využívajících technologie AI existuje velké množství a používají se k různým účelům. Od toho se odvíjí také to, zda a jak bude jejich použití v práci popsáno.

Prvním jednoduchým vodítkem může být otázka, jestli byl nástroj použit k formálním úpravám (např. k opravě gramatiky či ke stylistickým úpravám), nebo ovlivnil obsah textu. V případě základních formálních úprav obvykle není nutné na použitý nástroj v práci odkazovat, **v případě ovlivnění obsahu práce je nezbytné využití nástroje popsat.**

Jaké nástroje **není nutné** v práci uvádět:

- Nástroje použité k základním gramatickým a stylistickým úpravám textu (vč. nástrojů jako Writefull nebo Grammarly)
- Citační manažery (Citace.com, Zotero, Mendeley)
- Aplikace poskytující přehled publikací, vyhledaných podle zadaných kritérií (např. Google Scholar)

Nástroj s AI je v práci **potřeba uvést** v následujících situacích:

- Za pomoci nástroje AI jste získali inspiraci k tematickému zaměření práce, její struktuře nebo podněty k náplni některé z částí, které byly dále rozpracovány.
- Využitím nástroje AI jste získali podněty k metodice výzkumu, z něhož vaše práce vychází. Tyto podněty byly dále kriticky zpracovány.
- Obsah vygenerovaný nástrojem AI byl do práce převzat v doslovném znění nebo ve formě parafráze.

Příklady situací nejsou vyčerpávající, v závislosti na oboru můžete řešit také další způsoby využití nástrojů AI. V případě nejasností ohledně toho, zda vámi použitý nástroj v práci deklarovat, nebo ne, se obraťte buď přímo na svého vyučujícího, nebo konzultujte s pracovníky knihovny (citace@mendelu.cz).

Viz. https://web2.mendelu.cz/cp_944_navody/Navody/a/AI-vyuziti_nastroju-studentske_prace.pdf

Jak uvádět využití nástrojů AI?

Přehled přístupů k využití nástrojů AI je vhodné uvést v metodologii práce. Konkrétní prompty lze v textu zmínit prostřednictvím poznámek pod čarou. U rozsáhlejších konverzací je možné tyto přiložit jako součást příloh práce.

1) Popis využití nástrojů AI v metodologické části práce

Použije se v případech, kdy do práce přímo nepřebíráte vygenerovaný obsah (text či obrázek) ani vygenerovaný text neparafrazujete, podněty generované nástrojem AI ale ovlivnily obsah práce.

Tento shrnující popis lze kombinovat s prohlášením v poznámce pod čarou, které se připojí ke konkrétním místům práce (viz další bod).

2) Prohlášení v poznámce pod čarou

Prohlášení o využití nástroje AI se připojí do poznámky pod čarou vždy k příslušnému místu práce.

„Při tvorbě této části práce jsem využil/a nástroj [název a verze nástroje a URL odkaz] za účelem [popis účelu využití nástroje]. Nástroji byl dne [datum zadání promptu] zadán prompt [znění promptu]. Odpověď byla využita způsobem [specifikování znění odpovědi a způsobu jejího využití či dalšího zpracování].“

3) Konverzace v přílohách práce

Pokud je informace o promptech a generovaných odpovědích příliš obsáhlá, lze jednotlivé „konverzace“ (tj. soupis sledu promptů a vygenerovaných odpovědí) vložit do příloh práce.

Doporučujeme celou konverzaci (sled promptů a vygenerovaných odpovědí) archivovat.

Viz. https://web2.mendelu.cz/cp_944_navody/Navody/a/AI-vyuziti_nastroju-studentske_prace.pdf

Citace nástrojů AI

Citace (tj. uvedení odkazu na informační zdroj) se využije v situaci, kdy autoři do svého textu přebírají v doslovném znění nebo prostřednictvím parafráze obsah vygenerovaný nástrojem AI (text, obrázek a další).

Je potřeba upozornit, že nástroje generativní AI nelze automaticky považovat za zdroj důvěryhodných odborných informací a s jejich výstupy je vždy potřeba kriticky pracovat a ověřovat je.

Je také důležité mít na mysli, že plnou odpovědnost za použití výstupů nástroje AI v práci nese autor textu. Autor se zaručuje za to, že žádná část jeho textu není plagiátem – obsahy vygenerované umělou inteligencí nevyjímaje.

Způsob citování se řídí pravidly citačního stylu, který je používán pro danou práci.

Níže uvádíme dva odlišné přístupy k citování nástrojů AI.

a) Citace podle schématu pro citování softwaru

Vhodné zejm. do metodologie práce.

Schéma citace:

Tvůrce nástroje. Rok. Název nástroje [druh nástroje]. Verze nástroje. Vydavatel (je-li odlišný od tvůrce), datum publikování nebo aktualizace (pokud není obsaženo ve verzi). [cit. datum citování]. URL. Poznámky.

Bibliografická citace:

OPENAI. 2023. ChatGPT [velký jazykový model]. Verze z 14. 3. 2023. [cit. 2023-04-25]. <https://chat.openai.com/chat>. Záznam celé konverzace viz Příloha A.

Citace v textu: *(OpenAI, 2023)* či *(OpenAI, 2023; celá konverzace viz Příloha A)*

Do poznámek v citaci lze nicméně připojit odkaz na přílohu, která obsahuje záznam celé konverzace, nebo uvést znění promptu. Alternativně lze znění promptu vložit do poznámky pod čarou na příslušném místě textu.

b) Citace podle schématu pro citování příspěvku na webových stránkách

Vhodné zejm. do poznámky pod čarou.

Vychází z formátu pro citování příspěvku na webových stránkách, přikláníme se ovšem k těm řešením, která neuvádějí autora, ale začínají až „názvem příspěvku“, v tomto případě zněním promptu.

Schéma citace:

Znění promptu [prompt]. Rok. In: Název nástroje. Verze (není-li obsažena v názvu nástroje). Vydavatel, datum generování relace. [cit. datum citování]. URL. Poznámky.

Bibliografická citace:

Popiš tři nejčastější způsoby, jakými je v odborných textech citován ChatGPT [prompt]. 2023. In: ChatGPT-4. OpenAI, 20. 12. 2023. [cit. 2024-01-10]. <https://chat.openai.com/chat>. Celý přepis konverzace viz Příloha 1.

Citace v textu: *(Popiš tři nejčastější způsoby, 2023)*

Viz. https://web2.mendelu.cz/cp_944_navody/Navody/a/AI-vyuziti_nastroju-studentske_prace.pdf